

**MOKSLINIS METODINIS CENTRAS
„SCIENTIA EDUCOLOGICA“**

**GAMTAMOKSLINIS UGDYMAS
BENDROJO LAVINIMO MOKYKLOJE-2008**

*XIV nacionalinės mokslinės-praktinės konferencijos straipsnių rinkinys,
Utena, 2008 m. balandžio mėn. 25–26 d.*

**NATURAL SCIENCE EDUCATION
AT A GENERAL SCHOOL-2008**

*Proceedings of the Fourteenth National Scientific-Practical Conference,
Utena, 25–26 April, 2008*

2008

Konferencijos rengėjas / Organizer of conference

Visuomeninė organizacija mokslinis metodinis centras „Scientia Educologica“
/Scientific methodical center „Scientia Educologica“/

Organizacinis komitetas / Organizing Committee

Pirmininkas

Prof.dr. Vincentas Lamanuskas, MMC „Scientia Educologica“

Nariai

Renata Bilbokaitė, *Šiaulių universiteto Gamtamokslinio ugdymo tyrimų centras*
Ramunė Burškaitienė, *Šiaulių universiteto Gamtamokslinio ugdymo tyrimų centras*
Alvydas Gražys, *Utenos rajono savivaldybės administracijos Švietimo, sporto ir turizmo skyrius*
Antanas Panavas, *Utenos kolegija*
Jonas Paukštė, *Utenos rajono savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyrius*
Dr. Laima Railienė, *MMC „Scientia Educologica“*
Prof. habil. Dr. Elena Šapokienė, *Utenos tarpmokyklinis aplinkotyros klubas „Viola“*
Mgr. Margarita Vilkonienė, *MMC „Scientia Educologica“*
Dr. Rytis Vilkonis, *MMC „Scientia Educologica“*
Augustas Uktveris, *VšĮ Ekologinio švietimo centras, savaitraštis „Žalioji pasaulis“*
Minius Žiulys, *Utenos Adolfo Šapokos gimnazija*

Redakcinė kolegija /Editorial board

Prof. dr. Andris Broks, *Latvijos universitetas*
Prof. dr. Janis Gedrovics, *Rygos mokytojų rengimo ir švietimo vadybos akademija*
Prof. dr. Vincentas Lamanuskas, *Mokslinis metodinis centras „Scientia Educologica“*
Dr. Laima Railienė, *Mokslinis metodinis centras „Scientia Educologica“*
Dr. Rytis Vilkonis, *Mokslinis metodinis centras „Scientia Educologica“*

Konferencijos partneriai / Conference partners

Viešoji įstaiga „Ekologinio švietimo centras“ ir savaitraštis „Žalioji pasaulis“
Utenos rajono savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyrius
Utenos Adolfo Šapokos gimnazija

Konferencijos rėmėjai / Conference sponsors

Leidybos įmonių grupė „Šviesa“ ir „Alma litera“
Leidykla *Lucilijus*

ISBN 978-9955-32-032-6 © Mokslinis metodinis centras „Scientia Educologica“, 2008
© Leidykla *Lucilijus*, 2008

The authors of the reports are responsible for the scientific content and novelty of the conference materials

or other relevant subject. Presentations are accessible via internet with passwords, thus, enabling teacher to supervise the presentation creation process being conducted in any appropriate distant place. Presentations are introduced to classes during lessons or the informal learning. Authors analyze possible results of the integration of IT into chemistry classes as an innovative way to improve the teaching process at secondary schools.

KeyWords:

NEFORMALIOJO GANTAMOKSLINIO UGDYMO ĮGYVENDINIMO GALIMYBĖS

Alma Šarlauskaitė

Kelmės rajono Pakražančio vidurinė mokykla

Įvadas

Šiandieniniame moderniam pasaulyje vis daugiau pasigendame artimo ryšio su gamta ir išsamaus jos pažinimo. Auganti jaunoji karta labiau linkusi domėtis informacinėmis technologijomis, kompiuteriniais žaidimais, išbandyti visas mobiliojo ryšio galimybes ir pan. Mus supanti gyvoji aplinka ir jos pažinimas tarsi lieka antrame plane. Manau, kad mokytojai ir auklėtojai, būrelių vadovai ir kiti ugdymo procese dalyvaujantys asmenys įvairiomis priemonėmis turi skatinti jaunimą domėtis gyvąja gamta, mokyti tyrinėti ją prieinamais metodais ir ugdyti poreikį saugoti ją. Pagal mokyklines programas nagrinėjame daug gamtamokslinio ugdymo temų, tačiau dažnai tai lieka formaliu, dokumentų reikalavimų įrėmintu ugdymu. Neformaliojo gamtamokslinio ugdymo metodų taikymo moksleivių ugdyme ėmiausi prieš ketvertą metų. Bet 2007 metų balandžio pabaigoje Kaune Radvilėnų vidurinėje mokykloje vykusioje XIII mokslinėje-praktinėje konferencijoje „Gamtamokslinis ugdymas bendrojo lavinimo mokykloje“ išgirstos mintys apie gamtamokslinio ugdymo būtinumą paskatino aktyvinti veiklą, ieškoti ir praktinėje veikloje taikyti įdomesnius, labiau vaiko poreikius tenkinančius ugdymo būdus.

Tikslas. Straipsnyje noriu supažindinti skaitytojus su savo gamtamokslinio ugdymo patirtimi, pristatyti naudojamą neformaliojo gamtamokslinio ugdymo formas, aptarti metodikas ir praktinės tiriamosios veiklos rezultatus.

I. Tęstinis projektas „Aplinkotyros stovykla“.

Ketverius metus iš eilės su Kelmės rajono Pakražančio vidurinės mokyklos mokiniais parengėme ir įgyvendiname tęstinį neformaliojo gamtamokslinio ugdymo projektą „Aplinkotyros“ stovykla. Projektui kėliau šiuos tikslus:

1. Organizuoti turiningą laisvalaikį atostogų metu.
2. Mokyti aplinkos tyrimo metodų.
3. Atlikti konkrečios vietovės aplinkos tyrimus ir įvertinti ekologinę būklę.
4. Ugdyti gebėjimą pamokų metu įgytas teorines žinias taikyti praktiniuose tyrimuose.

Projekto dalyviai keturias vasaras stovyklavo ir atliko tyrimus Kelmės rajono Pakražančio seniūnijos Valpainių, Žirnainių, Butvilų, Pluskių, Žalpių, Kareivų, Adomaičių, Raseinių rajono Nemakščių seniūnijos Balčių kaimų teritorijose. Atvykę į pasirinktą vietą pirmiausia pasistatome palapines, susiskirstome į grupes, aptariame dienotvarkę. Vieni dalyviai numatytais valandomis budi stovykloje, kiti atlieka aplinkos tyrimus.

1 pav. Aplinkotyros stovyklos dalyviai

2 pav. Atliekame oro užterštumo tyrimą
Balčių kaime pagal kerpes

3 pav. Kražantės upės vandens
kokybės tyrimas

4 pav. Balčios upelio tyrimas

Pirmiausia atliekame oro užterštumo tyrimą naudodami kerpių metodiką, siūlomą knygoje „Prie upelio“ (1997). Tiriame ant medžių augančias kerpes, nustatinėjame jų rūšis ir pildome tyrimo protokolus. Remdamiesi gautais rezultatais darome išvadas. Naudodami R. Krupicko (2006) siūlomą stebėjimų ir skaičiavimų metodiką, atliekame aplinkos teršimo transporto išmetamomis medžiagomis įvertinimą. Pasak R. Krupicko (2006), vienas didžiausių aplinkos teršėjų yra automobilis. Išmetamose medžiagose yra nuodingų anglies monoksido (CO), angliavandenių, azoto, švino junginių, suodžių. Šios medžiagos skatina įvairias ligas, tarp jų ir vėžį. Vietos, esančios prie kelių, yra labiausiai užterštos. Norint atlikti tyrimą, reikia skaičiuoti automobilių, pravažiavusių per 1 valandą, kiekį. Žinodami, kad daugiausia išmetama anglies monoksido, jo koncentraciją skaičiuojame naudodami CO kiekio nustatymo formulę. Iki šiol atliktų tyrimų rezultatai džiugina, nes vidutinė CO koncentracija tirtose teritorijose prie kelių sudarė 0,52 miligramų kubiniame metre. Tuo tarpu didžiausia leistina CO koncentracija ore yra 5 miligramai kubiniame metre. Dar reikėtų atsižvelgti į tai, kad CO koncentraciją mažina medžių ir krūmų juostos. Pavyzdžiui, viena eilė medžių ir krūmų vasarą CO koncentraciją sumažina 10–15 kartų. Palyginę gautus rezultatus, darome išvadą, kad aplinkos teršimas transporto išmetamomis medžiagomis Kelmės rajono Pakražančio seniūnijos Valpainių, Žirnainių, Butvilų, Pluskių, Žalpių,

Kareivų, Adomaičių, Raseinių rajono Nemakščių seniūnijos Balčių kaimų teritorijose yra minimalus ir didesnės ekologinės grėsmės aplinkai nekelia. Automobiliai sukelia dar vieną pavojingą taršą – triukšmą, matuojamą decibelais. Triukšmas, pagal R. Krupicką (2006), silpnina nervų sistemą, neigiamai veikia klausą, sukelia nuovargį. Atliekame ir automobilių keliamo triukšmo tyrimą. Triukšmo intensyvumą skaičiuojame naudodami metodikoje siūlomas formules. Pagal gautus apskaičiavimus jau paminėtose teritorijose vidutiniškas automobilių keliamas triukšmas vos siekia jutimo ribą ir gali būti palyginamas su šnabždesiu ar lapų šnarėjimu, todėl didesnės grėsmės žmogaus sveikatai nekelia.

Stovyklų metu atliekame ir artimiausių upelių tyrimus. Jau tyrinėjome Kražantės upę Valpainių, Pluskių, Grinių kaimų teritorijose, t.p. Ančios upę Žirnainių kaimo teritorijoje, o ties Pabalčių piliakalniu tyrėme Balčios upelį Nemakščių seniūnijoje Raseinių rajone. Atlikdami tyrimus nustatome krantų pobūdį, pakrantėje augančius augalus, upelio plotį, tekėjimo greitį, matuojame gylį, įvertiname vandens skaidrumą, matuojame vandens temperatūrą ir apžvelgiame galimus artimiausius upelio taršos šaltinius vietovėje. Gautus duomenis fiksuojame protokole. Nuo 2007 m. pavasario įsigijome mokyklinį vandens testų rinkinį „Waterworks“ ir dabar galime nustatyti chloro, vario, nitritų ir nitratų, geležies kiekį vandenyje. Iki šiol tirtose vietose labiausiai teršiama Kražantės upė ties Grinių kaimu, nes čia į upelį nuvestas Pakražančio vidurinės mokyklos nuotėkų vamzdis. Kituose kaimuose prie tirtų upelių žymių taršos objektų nepastebėjome. Remdamiesi turimais duomenimis galime teigti, kad minėtose vietovėse upeliai yra švarūs.

Stovyklaudami ne tik atliekame aplinkos tyrimus, bet visada siekiame kuo daugiau sužinoti apie vietovės praeitį, įdomesnius geomorfologijos, geologijos, etnografijos objektus. Iki šiol lankytose vietose apžiūrėjome ir fotonuotraukose įamžinome Pakražantokų dvaro pastatą Valpainių kaime, pirmosios Pakražančio mokyklos pastatą, priklausiusį Jurgiui Bogušui, Kareivų kaime, Balčių kaime radome a.a. ponams Viligurskiams priklausiusio dvaro liekanas. Įkopėme į Piliuko (Valpainių kaimas) ir Pabalčių (Nemakščių seniūnija, Raseinių rajonas) piliakalnius. Balčių kaime buvusio parko viduryje radome šimtametį iš vieno kelmo išaugusį trikamenį ąžuolą, Užmedžių kaime užfiksavome trikamenį klevą. Butvilų kaime radome 16 amžiaus kaimo kapinaites. Keliaudami po kaimus radome ir daugiau įdomių objektų, kurie praturtina kraštotyros žinias. Aplinkotyros stovykla yra nesudėtinga, bet daug žinių teikianti neformalaus gamtamokslinio ugdymo forma. Tyrimo metodai literatūroje plačiai aprašyti ir gerai žinomi. Susiejus juos į vientisą sistemą galima pasiekti gerų rezultatų.

II. Papildomo ugdymo užsiėmimai.

Aplinkotyros stovykla labiau sezoninė veikla, tuo tarpu papildomo ugdymo užsiėmimai mokykloje organizuojami sistemingai per visus mokslo metus. Mokykloje vadovauju JMB būreliui „Gamtos bičiuliai“. Dirbame pagal sudarytą veiklos planą. Būrelio veiklos tikslai:

1. Ugdyti gebėjimą pažinti supančią aplinką.
2. Ugdyti poreikį saugoti ir mylėti gamtą.
3. Mokyti aplinkos pažinimo metodus ir juos taikyti praktinėje veikloje.
4. Mokyti JMB sambūrio normatyvų ir juos išlaikyti.

Vienas suplanuotų veiksmų – Grinių kaimo gyventojų šachtinių šulinių vandens tyrimas. Tam naudojame mokyklinį vandens testų rinkinį „Waterworks“. Šį rudenį ištyrėme dešimties gyventojų šulinius skirtingose kaimo vietose. Nustatinėjome chloro, geležies, vario, nitritų ir nitratų kiekį vandenyje, vandens kietumą ir pH. Visų tirtų šulinių vandenyje nustatėme viršijančią leistinas normas nitratų koncentraciją ir du–tris kartus leistinas normas

viršijantį vandens kietumą. Įvertinome šulinių įrengimo būklę. Dauguma šulinių iškasti netoli ūkinių pastatų, tinkamai neužsandarinti, todėl į juos lengvai gali patekti įvairūs teršalai iš aplinkos. Patarėme gyventojams nevertoti ištirtų šulinių vandens, išvalyti šulinius ir juos tinkamai užsandarinti, arba išsikasti naujų šulinių toliau nuo ūkinių pastatų. Malonu pastebėti, kad gyventojai mielai leidžia tirti vandenį ir įdėmiai išklauso gautų rezultatų duomenis ir patarimus. Tikimės, kad ši būrelio veiklos sritis atneš realios naudos vietos gyventojams ir privers susirūpinti šulinių būkle ir savo sveikata. Rudenį iš LMS JMBS rėmimo tarybos gavome kvietimą organizuoti pamokas miške. Pasirinkome temą „Grybai miškui – ne stalui“. Padedami biologijos mokytojos Irenos Banevičiūtės, Kražių girininkijos eigulio Kęstučio Mėlinio lankėmės Pakražančio seniūnijos Užmedžių kaimo miškelyje ir mokėmės pažinti grybus, suprasti jų svarbą gamtai ir miškui. Apie tai, ką išgirdome ir sužinojome, sukūrėme video filmą, kurį tikimės panaudoti ugdymo procese.

Prasidėjusi žiema atneša rūpesčių žmonėms, vargina miško gyventojus, todėl būrelio užsiėmimų metu lankomės miške, padedame žvėrimis ir paukščiams pašarų. Įdomu stebėti tai, kas vyksta miške žiemą, galima palyginti, koks jis buvo vasarą ir rudenį. Būrelio planuose numatyta medelių sodinimas pavasarį, aplinkos tvarkymas, daug kitokios veiklos. Šaltuoju metų laiku daugiau laiko praleidžiame mokykloje, mokomės JMB sambūrio pakopų normatyvų, naujų aplinkos tyrimo metodų.

III. Įvairios išvykos. Esant palankiam orui rengiu išvykas su ugdytiniais pėsčiomis po artimiausias apylinkes. Išvykoms keliami trumpalaikiai tikslai:

1. Atlikti nedidelį tyrimą pagal žinomą metodiką, rinkti ir fiksuoti duomenis.
2. Vykdyti mokymą tiesiog gamtoje.
3. Sudominti ir įtraukti į veiklą ugdytinius, kurie panašioje veikloje nedalyvavo.

Plačiau aptarti norėčiau kiekvieną pavasarį ir rudenį atliekamas išvykas Kražantės upės vandens kokybei nustatyti. Tyrimus atliekame pagal jau ankščiau aprašytą metodiką. Pavasarį nustatydami vandens kokybę pagal vandens dugno gyvūnėlius naudojame knygoje „Prie upelio“ (1997) siūlomą metodiką. Yra sukaupiti daugiamečiai duomenys, kuriuos galima lyginti ir nustatyti, kaip keitėsi Kražantės vandens cheminė sudėtis tiriamoje teritorijoje. Pavyzdžiui, 1997 m. tiriamoje vietoje nitratų kiekis siekė 25 mg/l, o 2007 metų tyrimų duomenimis nitratų kiekis siekia 2 mg/l. Galima teigti, kad upelis tapo švaresnis. Po Nepriklausomybės atkūrimo iširo Pakražančio apylinkėse buvęs „Naujos vagos“ kolūkis, sustojo intensyvi žemės ūkio produkcijos gamyba naudojant dideliais kiekiais pesticidus ir herbicidus. Užsidarė šalia Kražantės esantys kiaulininkystės ir gyvulininkystės kompleksai. Tai galėjo būti priežastys, kurios nulėmė sumažėjusį teršalų patekimą į upelį ir vandens kokybės pagerėjimą.

Išvykų metu ugdytiniai atlieka aplinkos tyrimus ir mokosi fiksuoti gautą informaciją. Mokymas vyksta tiesiogiai gamtinėje aplinkoje, ką pamokų metu ne visada galime padaryti. Svarbu pabūti gamtoje, bendrauti neformalioje aplinkoje ir pailsėti.

Apibendrinimas

Mano pristatytos neformaliojo ugdymo formos nėra naujos, tačiau nuoseklus jų taikymas įtraukia ugdytinius į sistemingą veiklą, plėtoja gamtos pažinimo žinias ir ugdo mąstančią asmenybę. Neformalųjį gamtamokslinį ugdymą galima vykdyti įgyvendinant įvairius projektus per vienus mokslo metus, per papildomo ugdymo užsiėmimus, o taip pat įvairių išvykų metu. Ugdytiniai įgyja naujų žinių, mokosi jas taikyti praktinėje tiriamojoje

veikloje, daryti išvadas ir apibendrinimus. Svarbu tai, kad veikla daugiau atliekama tiesiogiai gamtoje.

Mano patirtis nėra galutinė, mokysimės ir ieškosime dar kitų veiklos formų. Ar mūsų vaikai užaugs gamtą pažįstančiomis ir mylinčiomis asmenybėmis, priklauso tik nuo mūsų, nuo žmonių, kurie ves gamtos pažinimo keliu. Noriu pakviesti gerbiamus kolegas pedagogus ieškoti įvairesnių gamtamokslinio ugdymo formų ir dalintis savo patirtimi. Noriu pacituoti Šiaulių universiteto profesoriaus Vincento Lamanausko mintis: „Kokybiškas gamtamokslinis išsilavinimas yra būtinas kiekvienam žmogui, gyvenančiam šiuolaikiniame pasaulyje. Mokytojų vaidmuo šiame kontekste neįkainojamai svarbus. Jei moksleivis rodo susidomėjimą gamtos mokslais, tai pirmiausia yra mokytojo nuopelnas.“(Kn.: „Gamtamokslinis ugdymas bendrojo lavinimo mokykloje–2007“, Šiauliai, 2007).

Išvados:

1. Neformalų gamtamokslinį ugdymą galima įgyvendinti rengiant įvairius projektus, papildomų užsiėmimų metu, organizuojant išvykas.
2. Aplinkos tyrimams naudojamos metodikos nesudėtingos ir nereikalaujančios didelių lėšų plačiai aprašytos žemiau išvardintoje literatūroje.
3. Ugdymo procese svarbu laikytis sistemos, kad viena veiklos forma papildytų kitą.
4. Patirtis rodo, kad mokiniai, kurie nuolatos dalyvauja veikloje, kitaip žiūri į supančią aplinką, įgudę atlikti tyrimus ir daryti išvadas.
5. Svarbu siekti į neformalų ugdymą įtraukti naujus mokinius, kartu dirbant ir su tais, kurie jau yra susidomėję ir veikloje dalyvauja sistemingai.
6. Nuolatos ieškoti naujų neformaliojo ugdymo formų, mokytis aplinkos tyrimo metodų ir taikyti juos veikloje.

Literatūra:

Gamtamokslinis ugdymas bendrojo lavinimo mokykloje–2007 (2007). Šiauliai. Lucilijus. Krupickas R. (2006). *Geografinės aplinkotyros metodikos*. Kaunas. Šviesa. Prie upelio (1997). Žalioji pasaulis.

Summary

INFORMAL NATURAL SCIENCE EDUCATION IMPLEMENTING POSSIBILITIES

Alma Šarlauskaite

In the world of today where rapidly spreading cosmopolitanism, modernism, and informational technologies take place, all the people are facing the shortage of closer connection with nature. People still do not perceive the laws of nature comprehensively. The people do not care nature as attentively as possible.

I have been teaching natural sciences to my students informally for four years. The practice I have gained allows me to affirm necessity of informal natural science education and stimulates my strengths to go it on. I try to continue natural science teaching and research activity to implement into my students using more interesting methods and activities according to children needs.

In my article I try to introduce to readers my own experience in natural science education, to present used methods, methodics and the results of my used practical researches.

I realise informal natural science education through projects, extra-curriculum activity, excursions. We make the special projects in summer in summer organizing special camps for nature exploration. At that time we are living in tents and investigate nature in close regional surroundings. Another form of natural science education activity is special classes during academic school year. At that time we are learning how to implement nature exploration data into practise. One more form of our

activity is short trips to surroundings in order to make water and air researches getting connected closer to nature, better nature recognition etc.

My quite near described forms of natural science informal education are not innovative ones. Consecutive adapting all of them involves my students into a permanent activity, develops their knowledge, reflects on their thinking, develops personalities.

I would like to invite my honourable colleagues to share our experiences in order to find out more wide variety of forms for natural science education.

Key words: *nature investigation, nature exploration, natural science education, practical research.*

IŠVYKOS IR ATRADIMAI, REALIZUOJANT PROJEKTĄ „GAMTOS PASAULIS VAIKO MENINĖJE RAIŠKOJE“

Ramunė Vėželytė

Vilniaus lopšelis-darželis „Pasaka“

Remdamasis savo patirtimi, žymus rusų pedagogas, mokslininkas ir rašytojas V. Suchomlinskis (1978) teigia, kad gamta – turtingos minties, kūrybingo, smalsaus proto šaltinis. Tad suvokdamas jo dėsningumus, vaikas tampa žmogumi.

Vaiko sąveikos su gamta esmė – vaikų pasaulis yra gražus, gaivus ir naujas, kupinas nuostabos ir susižavėjimo. Žavi sugebėjimas į viską žvelgti tyromis akimis, potraukis viskam, kas stulbina ir gniaužia kvapą. Nuostaba – stiprybės šaltinis (Carson R. 1956, p. 42–43). Tampa svarbu atskleisti vaikams pasaulio grožį, padėti išsaugoti vaikiškos nuostabos jausmą, kylantį stebint gamtovaizdį. Toks santykis su aplinka apsaugo nuo nuobodulio, padeda nepriprasti prie pasaulio, o nuolat matyti jį pilną paslapčių (Maslow A., 1979). Kadangi vaikas – aktyvi ir protinga būtybė, jis labai nori suprasti, kas vyksta aplink, trokšta įsijungti į pasaulį. Tačiau tam reikia nuostabos. Nuostaba – žmogaus mąstymo pradžia. Tad ugdant mąstymą, skatinamas vidinis aktyvumas (Griunelius E.M., 1999).

Taigi vaikas pats intuityviai žino, ko jam reikia išmokti, kokių žinių įsigyti, o pedagogai tik turi sudaryti tinkamas sąlygas, kurioms esant prasmingas ugdymas(is) vyktų optimaliai. Tad iki septynerių metų ugdytojai turi pasirūpinti tinkama fizine aplinka (Rogers C., 1969; Šteineris R., 1998).

Išvykos – tai ne tik puikus būdas patyrinėti aplinkes, bet ir galimybė vaikams įgyti ir kaupti socialinę, fizinę ir pažintinę patirtį. Taip pat tai puikus būdas susipažinti su šeima bei įtraukti ją į vaikų ugdymo procesą.

Pasak Griunelius E.M. (1999), pasivaikščiojimais vaikams teikia įvairiausių išpūdžių, gerina sveikatą. Jų metu vaikai mokosi pastebėti aplink esančias vertybes. Patirti išpūdžiai vaikams labai reikšmingi, jie įgyja ne tik specialių žinių, bet ir suvokia žmonių ryšius, juos supantį bendrumą.

Juk pagrindiniai priešmokyklinio ugdymo tikslai – plėtojant emocijų, socialinę ir kultūrinę patirtį skatinti veikti, bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais ir suaugusiaisiais, sergėti ir stiprinti vaiko psichinę ir fizinę sveikatą, garantuoti jo saugumą, tenkinti aktyvumo ir judėjimo poreikį, plėsti vaiko supratimą apie aplinkinį pasaulį, sudarant galimybes patirti pažinimo džiaugsmą (Bendroji priešmokyklinio ugdymo ir ugdimosi programa. Vilnius, 2002).

Siekdama šių tikslų priešmokyklinėje grupėje organizuoju išvykas į gamtą ir ekskursijas po Vilniaus senamiestį, muziejus, kadangi keliaudami mes ne tik pažįstame